

Tidsfragment

Som vanligt finns det mycket godbitar att hämta ur historien. Bara en sådan sak som att öva halkkörning och göra manöverprov inför vintern – och på så sätt halvera skadorna. Välkommen till nostalgins underbara värld.

TEXT OCH FOTO: BOSSE NORVINGE

Från dragbil till skrotgården

Cold Stores i Malmö hade egna bilar i företaget Cold Stores Livsmedelstransport AB. Här är en av deras Scania-Vabis L71 Regent. Just den här föddes 1955 som dragbil och drog på en trailer med isolerat skåp från Ystads Karosseri.

Dragbilens vidare öden är att den i mars 1960 byttes in hos Frode Lund AB i Malmö. De lät montera ett tippflak, och man får utgå från att Be-Ge 1500-sovhytten därför ersattes av en kortare hytt. I vilket fall, ny ägare blev Entreprenad AB E & G Jönsson, grundat 1951 av Egon och Gösta Jönsson som utvecklade sitt företag till att bli ett av Sveriges största privatägda entreprenadföretag under 1970- och 80-talen.

I januari 1964 hamnade bilen hos Edvin Persson i Tomelilla och i maj 1968 byttes den in hos Michelsens Bil AB. Ett par månader senare blev handlare Tage Pettersson ägare. Inga noteringar om skrotning finns, men då Tage hade Petterssons Bildemontering i Tomelilla AB kan man ju ana Regentens öde.

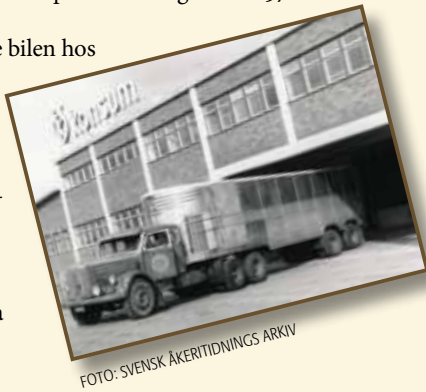

FOTO: SVENSK ÅKERITIDNING ARKIV

Glatt på banan

AB Betongindustri tog sitt ansvar och övade på 1960-talet årligen halkövningar med personalen. Tillsammans med mörkerövningar och manöverkörning varje höst lyckades man halvera skadorna. Den bästa föraren premierades bland annat med en uppskattad solsemester för två personer till Kanarieöarna. Något som måste ha varit häpnadsväckande för deltagarna – charterturismen var ju trots allt i sin linda.

Här har vi företagets Volvo L465 Starke från 1963, som med liten smidig betongroterare tar sig mellan konerna på den ishala slalombanan. I

hytten sitter några uppenbart glada herrar som säkert uppskattar avbrottet i den annars tuffa vardagen med att leverera betong till byggarbetsplatserna.

Norskt på muggen

Den här prylen kan inte vara värst gammal, om man ska tro det relativt moderna motivet. Jag gissar att kaffemuggen som äldst kan vara från 1987, med tanke på Volvo N-vagnens speciella stripning, och de rektangulära strålkastarna lanserade hösten 1986.

På muggen står det Stange Betong, och att de av fackpressen utsågs till årets betongleverantör. Året glömde man dock att skriva. Istället passar vi på att bjuda på en gnutta norsk företagshistoria. Stange Betong är en del av Stange Gruppen AS i Drammen, grundat av Einar Stange för 103 år sedan, alltså 1911. Det är länge sedan.

Nördvarning

En gång i tiden tog jag tillvara på ett antal boxar innehållande utbildningsmaterial från Volvo, om lastbilarnas uppbyggnad. Förutom skrifter innehåller de diabolbilder och ljudkassetter. Det var en körskola i Göteborg som efter att datorerna etablerats i utbildningsplanen passade på att städa ur skåpen. Jag kan nog erkänna att boxarna inte är så välbesökta, men om man skulle få för sig att fördjupa sig i teknikaliteter som bromssystemets uppbyggnad och funktion är materialet ypperligt. Det stora problemet idag är väl att damma av diaprojektorn och kassetbandspelaren, men att läsa på papper går aldrig ur tiden.

Traditionell hösträff

Så genomförde ÅHS Fordongrupp Syd sin hösträff sent i oktober. På dagens agenda stod ett studiebesök på Åsljungapallen AB i Vemmentorp i Örkelljunga där gruppen med 55 intresserade besökare fick möjlighet att se hela produktionskedjan från stock till pall.

Efter en lunch på Kvarnen i Kornhult gjordes ett besök hos Olle Nilsson och hans bilmuseum i Jänneholm utanför Skånes Fagerhult där Olle själv guidade informativt bland hans imponerande samling innehållande över 200 fordon av olika slag från 1911 och framåt. Toppen, blev dagens samlade betyg.

FOTO: ANDERS ASON

RENOVERINGEN

Thomas Johansson från Karlskoga driver urmakriet Klockboden i centrala delarna av staden, men

vid sidan om klockorna har han ett intresse för mekanik i större skala. Gamla lastbilar. Just nu är han i full gång att renovera en Scania-Vabis LS76 av årgång 1966, alltså en jubileumsvagn från året då Scania-Vabis trumpetade för sitt 75 års jubileum.

Historien om Y2188 som den hette då är ganska väldokumenterad. Det vi vet är att den köptes ny av Hans Edlund på Alnö som enligt handlingarna bara hade den under tre månader, innan Roland Jonsson i Ånge tog över.

Roland som grundade Ånge Bilfrakt AB var för övrigt den första inom Ånge LBC som körde med släp i anläggningssvängen. Den kunde också snabbt förses med lösa Laxo-bankar, så förutom grus- och schaktkörningar användes den till att köra rundvirke till Norge. Någon gång under mitten av 1970-talet köptes den av en entreprenadfirma i Karlsborg, och 1979 avregistrerades den och förvandlades till A-tractor som fick tjänst inom snöröjningen. Vid ett okänt årtal hamnade den sedan hos en lantbrukare i Värmland.

För fem, sex år sedan fick Thomas Jonsson nys om den efter att den donerats till hembygdsföreningen i Rösskoga, strax nedanför Degerfors. Och för skrotvärdet blev vraket hans.

2012 påbörjades renoveringen och allt plockades ner.

Urmakare Thomas har alltid haft lastbilsintresset.

– Jag åkte med farsan till Norge i en Scania-Vabis 76 timmerbil. Det kommer nog därifrån, tror Thomas.

– Sedan har jag kört en del på semestrarna. En barndomsvän var stor på jordgubbar och jag körde kylbil åt honom till Stockholm och Göteborg. Han hade också vinbärsodling, så då körde jag vinbär till ett musterier i Tingsryd.

Thomas berättar också att järnverket i Björneborg där han arbetade hade en dragare som han körde inne på området.

– Idag har min grabb en Scania med lastväxlare som jag kör åt honom ibland.

Med den bakgrunden är det inte så konstigt att Thomas skaffat sig ett renoveringsprojekt.

Just idag finns dock ram med axlar hos Jan Granquist på Jannes Motor i Åtorp.

– Jag är inte så bra på att svetsa så det får jag hjälp med.

– Det har varit mycket jobb med boggin. Bussningarna var slut och det var krokigt och vint.

När han lagat upp ramen ska den till Kristinehamn för lackering. Målet är att ramen ska på lack innan nyår, avslöjar Thomas.

Fortsättningen är redan utstakad. En utbytesmotor som bara gått 5 000 mil står redo, en Be-Ge 1 200-hytt kommer att ersätta 1 080-hyten och ett begagnat flak och tippram är redan inhämtat från Holmsjöskroten.

– Originalflaket låg kvar i grushålan i Karlsborg men jag insåg att det blev för mycket jobb, berättar Thomas.

Tio nya däck, nytt avgassystem och nya bromsklockor finns också redo.

– Det ska bli kul nästa år när ramen är färdig och man kan få börja plocka på grejer, men jag håller på med lite annat under tiden, säger Thomas och berättar att han gjort iordning kylaren och har målat upp lite smågrejer.

– Hytten som ska lackeras på firman kommer att bli blå och vit, avslöjar Thomas.

Men mer än så får vi inte veta, men en gissning är i alla fall att den kommer gå som en klocka när den blir klar.

Tävla med tidningen

Vi kör vidare i **årtalens tecken** så här alldeles inför det nya året 2015. Men vad hände efter nyår för 50 år sedan, alltså 1965.

1. **Kilometerskatten införs på dieselfordon**
- X. **Det hårda svenska slagprovet för hytter införs**
2. **Obligatorisk fordonsbesiktning införs**

Skicka ditt svar till:

akeritidning@akeri.se, eller med vanlig post:

Svensk Åkeritidning, Box 7282, 103 89 Stockholm.

Märk kuvertet "Nostalgitävlingen". Senast den 10 januari behöver vi ha ditt svar. Vi lottar ut vårt fina multiverktyg.

Förra månadens tävling. Att första numret av Scantias kundtidning Mil utkom 1955 och att första av Volvo På Väg kom ut 1962 visste xxxxxxxx
xx Grattis!

ÅHS tar fart

Åkerihistoriska Sällskapet har under några år fört en dold tillvaro, men snart ska det vara slut med tomgångskörningen. Under slutet av oktober hölls det första styrelsemötet med ÅHS nya styrelse som tagits fram av arbetsgruppen. Styrelsen består av Kenneth Hedegård, Lars Pettersson, Anders Näslund, Kjell Olsson, Mari Berglund, Anders Andersson (Ason) och ordförande Ingemar Resare.

Saknas på bilden gör bara Per Thomson, men han höll i kameran.

Nu tar snart arbetet fart med att aktivera medlemmarna ute i landet och få igång lokala fordonsgrupper.

FOTO: PER THOMSON